همخوانی تیپ شخصیتی دانشجویان دامپزشکی کشور با رشته تحصیلی

علیرضا باهنر، پیمان چلبی*، احسان مصطفوی، سیده منوّر یزدی

چکیده

مقدمه: در سالیان اخیر مشکلاتی نظیر عدم علاقه به حرفه، عدم ثبات شغلی، و عدم موفقیت در کار بین دانش‌آموختگان دامپزشکی کشور افزایش یافته است. در این مطالعه جهت علت‌یابی مشکلات فوق به بررسی میزان همخوانی تیپ شخصیتی دانشجویان دامپزشکی کشور با رشته تحصیلی آنها پرداخته شده است.

روش‌ها: مطالعه پیمایشی حاضر با استفاده از پرسشنامه شغلی شخصیتی هالند و به صورت توصیفی از ۲۵۰ نفر از دانشجویان جدیدالورود دکترای عمومی در دانشکده‌های دامپزشکی دانشگاه‌های دولتی تهران، شیراز و شهرکرد، و دانشگاه‌های آزاد شهرکرد، کرج و کازرون به عمل آمد.

نتایج: تیپ شخصیتی غالب محیط دامپزشکی «جستجوگر، واقع گرا، اجتماعی» می‌باشد. همخوانی تیپ شخصیتی دانشجویان مورد مطالعه به ترتیب ۵۹/۰۹ درصد همخوانی کامل، ۱۷/۳۶ درصد همخوانی متوسط، ۱۲/۸۱ درصد همخوانی پایین و ۱۰/۷۴ درصد ناهمخوان با رشته دامپزشکی بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه قریب به یک چهارم از دانشجویان دامپزشکی مورد مطالعه از لحاظ تیپ شخصیتی با همخوانی پایین یا کاملاً ناهمخوان با رشته بوده‌اند، توصیه می‌شود در سال‌های آینده به منظور پذیرش دانشجویان، از تست‌هایی مانند هالند به منظور هدایت تحصیلی برای ورود به این رشته استفاده شود تا هم خودِ فرد از تحصیل و فعالیت در این محیط احساس رضایت داشته باشد و هم محیط دامپزشکی کشور در سال‌های آینده با داشتن چنین دانشجویانی ارتقا یابد.

واژه‌های کلیدی: دانشجویان دامپزشکی، تست شغلی شخصیتی هالند، همخوانی

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی/ مهر ۱۳۹۰؛ ۱۱(۳): ۲۲۲ تا ۲۲۹

مقدمه

همه انسان‌ها در مقاطع مختلفی از زندگی مجبور به اخذ تصمیمات بزرگی می‌شوند که اثرات آن ممکن است تا پایان زندگی پایدار باقی بماند. از جمله مهم‌ترین این تصمیمات، تصمیم‌گیری در مورد شغل آینده است. اساسی‌ترین تفاوت‌های فردی بین انسان‌ها نیز در ضمن همین فرآیند آشکار می‌شود زیرا که عده‌ای در کمال خونسردی به اولین فرصت شغلی که برایشان مهیا می‌شود پاسخ مثبت می‌دهند. در مقابل، افرادی با داشتن انتظارات فراوان از آینده شغلی، بسیاری از موقعیت‌های شغلی را از دست داده و در نهایت نیز اکثراً از انتخاب خود ناراضی می‌باشند. عده‌ای دیگر نیز بدون داشتن طرح و نقشه خاص، پس از صرف عمری در کسب دانش

* **نویسنده مسؤول:** دکتر پیمان چلبی، دانشجوی دامپزشکی، عضو باشگاه پژوهشگران جوان، دانشکده دامپزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرکرد، ایران.
peyman.ch.mla@gmail.com
دکتر علیرضا باهنر (دانشیار)، دکترای اپیدمیولوژی، گروه اپیدمیولوژی، بخش اپیدمیولوژی، دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران، تهران، ایران.
(bahonara@yahoo.com)؛ دکتر احسان مصطفوی (استادیار)، دکترای اپیدمیولوژی، بخش اپیدمیولوژی انستیتو پاستور ایران، تهران، ایران.
(mostafavi@pasteur.ac.ir)؛ دکتر سیده منوّر یزدی (دانشیار)، دکترای روانشناسی، گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه الزهرا، تهران، ایران. (dr_yazdi@yahoo.com)

این مقاله در تاریخ ۸۹/۱۰/۱۰ به دفتر مجله رسیده، در تاریخ ۸۹/۱۱/۱۲ اصلاح شده و در تاریخ ۸۹/۱۱/۱۹ پذیرش گردیده است.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

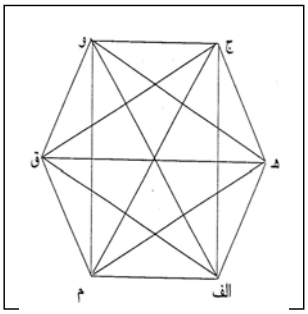
و تجربه، شرایط اولیه ورود به یک شغل را طی می‌نمایند ولی در انتخاب نهایی مردد هستند و یا در تثبیت و حفظ موقعیت شغلی متزلزل بوده و به تغییر مکرر حرفه خویش اقدام می‌نمایند(۱).

از طرف دیگر، حتی بعضی از افراد با بهره هوشی بالا، به دلیل نداشتن برخی از ویژگی‌های شخصیتی، برای برخی از رشته‌های تحصیلی یا مشاغل مناسب نیستند؛ در حالی که همین افراد می‌توانند در محیط‌های تحصیلی یا شغلی دیگر کاملاً موفق باشند. رشته تحصیلی و شغل فرد باید زمینه مناسبی جهت رفع نیازهای عاطفی و شخصی او فراهم آورد و با توجه به اینکه رشته‌ها و مشاغل مختلف، زمینه‌های عاطفی متفاوتی دارند، نقش تفاوت‌های فردی در نوع شغل انتخابی غیر قابل اجتناب می‌باشد(۲).

محققان و صاحب‌نظران زیادی به بررسی عوامل تأثیرگذار در تصمیم‌گیری شغلی و راه‌های کمک به انتخاب شغل افراد، در جهت کسب رضایت و موفقیت نسبی در زندگی حرفه‌ای، پرداخته‌اند که در این میان پرسشنامه تست رغبت‌سنج هالند (Holland)از پرکاربردترین شیوه‌های بررسی قرابت شخصیت با شغل یا رشته انتخابی افراد است به طوری که تاکنون بیش از ٤۰۰ تحقیق در کشورهای مختلف با پرسشنامه تست رغبت‌سنج هالند انجام شده است(۳).

هالند در بررسی‌های خود نشان داده است که همخوانی بین ویژگی‌های شخصیتی فرد و خصوصیات محیطی (شغلی، تحصیلی و غیره) منجر به رضایت و موفقیت فرد می‌شود و در این راستا چهار فرضیه اساسی زیر را مطرح نموده است: ۱- افراد را می‌توان در یکی از شش تیپ شخصیتی واقع‌گرا، جستجوگر، هنری، اجتماعی، متهور و قراردادی طبقه‌بندی کرد. ۲- محیط را می‌توان در یکی از شش مدل واقع‌گرایانه، جستجوگرایانه، هنری، اجتماعی، متهور و قراردادی طبقه‌بندی نمود. ۳- افراد به دنبال محیط‌هایی هستند که بتوانند مهارت‌ها و توانایی‌های خود را به کار اندازند، نگرش‌ها و ارزش‌های خود را نشان دهند و مسائل قابل قبول و نقش‌های مطابق با آن را به عهده گیرند. ٤- رفتار به وسیله تعامل بین شخص و محیط تعیین می‌گردد. اگر تیپ شخصیتی یک فرد و الگوی محیطی او را بدانیم، می‌توانیم با بکارگیری دانسته‌هایمان در مورد تیپ‌های شخصیتی و مدل‌های محیطی به پیش‌بینی برخی از نتایج این گونه جورشدن‌ها بپردازیم. این گونه نتایج شامل انتخاب شغل، تغییرات کاری، موفقیت شغلی، صلاحیت فردی و رفتار تربیتی و اجتماعی می‌گردد.

هالند برای تکمیل نظریه خود، چهار فرضیه فوق را با پنج فرضیه ثانویه شامل همسانی، تمایز، هویت، همخوانی و پیش‌بینی همراه نموده است. فرضیه ثانویه همخوانی بیان می‌کند تیپ‌های مختلف نیازمند محیط‌های متفاوتی هستند. روابط بین تیپ‌ها یا محیط‌ها با فواصل بین آنها در شش ضلعی هالند مشخص می‌شود (شکل ۱). این شش ضلعی میزان همخوانی تیپ‌ها و محیط‌ها را با یکدیگر نشان می‌دهد. هر چه فاصله بین دو تیپ یا دو محیط کوتاه‌تر باشد، شباهت آنها بیشتر است. مثلاً تیپ‌ها یا محیط‌های واقع‌گرا و جستجوگر در شش ضلعی به هم نزدیکاند. بنابراین آنها شبیه یکدیگرند و بر عکس تیپ‌ها یا محیط‌های جستجوگر و متهور از هم دورند، بنابراین آنها خیلی متفاوتند. تیپ‌ها یا محیط‌های جستجوگر و اجتماعی در درجه متوسطی از شباهت هستند(۳).

شکل ۱: شش ضلعی هالند برای نشان دادن روابط بین تیپ‌ها یا محیط‌ها
(ج: جستجوگر، و: واقع‌گرا، ق: قرار دادی، م: متهور، الف: اجتماعی، هـ: هنری)

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

یکی از مشاغل و رشته‌های مهم تحصیلی در کشورهای مختلف دامپزشکی است. اهمیت علم و حرفه دامپزشکی از نظر پیشگیری، کنترل و مبارزه با بیماری‌های دامی و کنترل بیماری‌های مشترک انسان و دام در حفظ سلامت جامعه بر هیچ کس پوشیده نیست. علم دامپزشکی مبنا و پایه بسیاری از تحقیقات پزشکی و زیست محیطی محسوب می‌شود. این رشته یکی از پرهزینه‌ترین شاخه‌های دانشگاهی دنیا می‌باشد(٤). در حال حاضر پذیرش دانشجو درمقطع دکترای عمومی دامپزشکی در دانشگاه‌های دولتی و آزاد کشور به بیش از ۱۰۰۰ دانشجو در سال افزایش یافته است.

به نظر می‌رسد در سالیان اخیر مشکلاتی نظیر عدم علاقه به حرفه برای دانشجویان دامپزشکی، عدم ثبات شغلی، و عدم موفقیت در کار برای دانش‌آموختگان دامپزشکی کشور شکل جدی‌تری به خود گرفته است. این حرفه، روحیات و انگیزه‌های خاصی را می‌طلبد که لازمه دستیابی به دانش‌آموختگانی علاقمند، با بازده کاری بالا و دارای رضایت شغلی می‌باشد.

در این بررسی بر آن شدیم تا ضمن تحقیق بر روی دانشجویان جدیدالورود دکترای عمومی دامپزشکی کشور، تیپ شخصیتی این دانشجویان مورد شناسایی قرار گیرد و میزان همخوانی بین تیپ‌های شخصیتی دانشجویان و رشته تحصیلی دامپزشکیبه تفکیک پسر و دختر، و تفکیک دانشگاه دولتی و آزاد ارزیابی شود تا از نتایج آن در برنامه‌ریزی بهتر آموزشی و اجرایی این رشته استفاده شود.

روش‌ها

مطالعه از نوع پیمایشی (مقطعی) و جامعه آماری دانشجویان جدیدالورود دانشکده‌های دامپزشکی دانشگاه‌های کشور (دولتی و آزاد) بوده‌اند. جمعیت نمونه دانشجویان ٦ دانشکده دامپزشکی کشور می‌باشند که به صورت تصادفی از بین دانشکده‌های دامپزشکی موجود کشور انتخاب شدند. شرط ورود دانشجویان به مطالعه، جدیدالورود بودن دانشجویان (تحصیل در ترم اول یا دوم دانشگاه) بوده است. در مطالعه حاضر به بررسی یکی از فرضیه‌های ثانویه تست رغبت‌سنج هالند(۳) یعنی همخوانی پرداختیم. این مطالعه در نیمسال اول سال تحصیلی ۸۷-۸٦ صورت گرفت. برای این کار پرسشنامه استاندارد شغلی شخصیتی هالند همراه با پاسخنامه مربوط، با هماهنگی قبلی، بین دانشجویان دکترای عمومی دامپزشکی ۳ دانشگاه دولتی و ۳ واحد دانشگاهی آزاد توزیع گردید و توسط فردی آموزش دیده توضیحات لازم به دانشجویان داده شد. پرسشنامه‌ها در همان زمان جمع‌آوری شد. در هنگام تکمیل پاسخنامه‌ها، هیچ گونه الزامی در نوشتن نام و نام خانوادگی، جنس، سن یا کلاس دانشجویان وجود نداشت تا آنها با امنیت خاطر هر چه بیشتر به سؤالات پاسخ بدهند.

پرسشنامه رغبت‌سنج هالند تهیه شده دارای بخش‌های مختلفی می‌باشد که هر بخش از شش قسمت واقع‌گرا، جستجوگر، هنری، اجتماعی، متهورانه، قراردادی تشکیل شده است. تعداد جواب‌های مثبت در جداول هر بخش از پاسخنامه، در هر یک از شش قسمت فوق، مورد شمارش قرار می‌گرفت، این جواب‌ها با هم جمع شده و به ترتیب از بیشتر به کمتر در یک کد سه حرفی قرار می‌گرفت که تیپ شخصیتی هر فرد را مشخص می‌ساخت.

پس از به دست آمدن کد شخصیتی هر فرد، به تجزیه و تحلیل این تیپ‌های شخصیتی با استفاده از استانداردهای هالند پرداخته شد. بر اساس استانداردهای جهانی هالند تیپ غالب در محیط دامپزشکی «جستجوگر، واقع‌گرا، اجتماعی» است که کد اول آن یعنی جستجوگر در شش ضلعی به عنوان تیپ غالب محیط در نظر گرفته می‌شود. به منظور تعیین میزان همخوانی فرد با محیط دامپزشکی، کد اول تیپ شخصیتی هر فرد را بر کد اول محیط

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

دامپزشکی که «جستجوگر» بود تطبیق داده و بر اساس فاصله کد اول تیپ شخصیتی فرد با تیپ جستجوگر روی شش ضلعی، به اندازه‌گیری میزان همخوانی پرداختیم. اگر فاصله کد اول تیپ شخصیتی فرد با «جستجوگر» صفر باشد، یعنی کد اول تیپ شخصیتی فرد هم «جستجوگر» باشد، تیپ شخصیتی این فرد با این محیط همخوانی کامل دارد. اگر این فاصله به اندازه یک ضلع شش ضلعی باشد، همخوانی متوسط؛ اگر به اندازه دو ضلع شش ضلعی باشد، همخوانی پایین و اگر به اندازه سه ضلع باشد، کاملاً ناهمخوان خواهند بود.

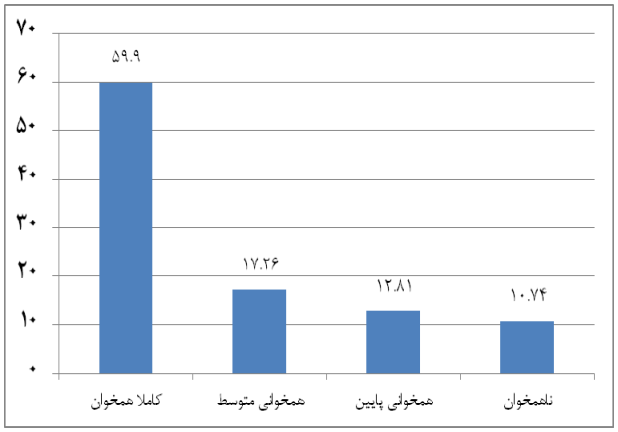
برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار آماری SPSS-16 با سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ و آزمون‌های آماری غیر پارامتریک کای دو (Chi square test) و فریدمن (Friedman test) استفاده شد. برای ترسیم نمودارها از Microsoft Excel 2003 استفاده شد.

نتایج

۲۴۲ نفر از ۲۵۰ دانشجوی جدیدالورود دانشگاه‌های دولتی تهران (۳۵ دختر و ۲ پسر)، شیراز (۳۹ دختر و ۱۱ پسر) و شهرکرد (۱۲ دختر و ۱۴ پسر) و دانشگاه‌های آزاد شهرکرد (۴۶ پسر)، کرج (۵۲ پسر) و کازرون (۳۹ پسر) به سؤالات توزیع شده پرسشنامه استاندارد شغلی شخصیتی پاسخ کامل دادند.

فراوانی کد اول تیپ شخصیتی دانشجویان ترم یک دامپزشکی به صورت جستجوگر ۵۹/۹۰ درصد، متهور ۱۰/۷۴ درصد، اجتماعی ۹/۹۲ درصد، هنری ۹/۰۵ درصد، واقع گرا ۷/۸۵ درصد و قراردادی ۲/۸۹ درصد بود؛ به عبارتی، تیپ شخصیتی غالب محیط دامپزشکی «جستجوگر، متهور، اجتماعی» می‌باشد.

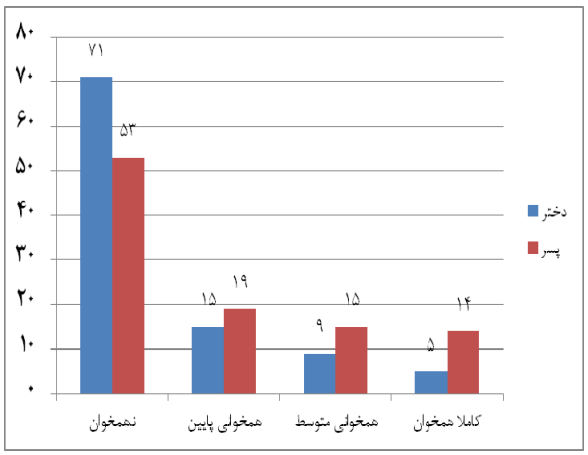
درصد سطوح همخوانی تیپ‌های شخصیتی دانشجویان با رشته به ترتیب ۵۹/۰۹ درصد همخوانی کامل، ۱۷/۳۶ درصد همخوانی متوسط، ۱۲/۸۱ درصد همخوانی پایین و ۱۰/۷۴ درصد ناهمخوان بود(نمودار ۱).

همخوانی با محیط دامپزشکی

نمودار ۱: درصد سطوح همخوانی تیپ‌های شخصیتی دانشجویان رشته

در مقایسه سطوح همخوانی با رشته در دو جنس پسر و دختر، ۵۳ درصد پسرها همخوانی کامل، ۱۹ درصد همخوانی متوسط، ۱۵ درصد همخوانی پایین و ۱۳ درصد ناهمخوانی داشتند؛ در حالیکه در ۷۱ درصد دخترها همخوانی کامل، ۱۵ درصد همخوانی متوسط، ۹ درصد همخوانی پایین و ۵ درصد ناهمخوانی دیده شد که این تفاوت‌ها در بین دو جنس از نظر آماری معنادار($P<0/05$) بود (نمودار ۲).

نمودار ۲: مقایسه میزان همخوانی تیپ شخصیتی با رشته به تفکیک دو جنس

$P<0/005$

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

درصد همخوانی کامل تیپ‌های شخصیتی با محیط دامپزشکی به تفکیک ٦ دانشگاه در دانشجویان تهران ٦٨ درصد، شیراز ٦٨ درصد، دولتی شهرکرد ٦٢ درصد، آزاد کازرون ٦٣ درصد، آزاد شهرکرد ٥١ درصد و آزاد کرج ٤٦ درصد و در کل، در دانشجویان دانشگاه‌های دولتی مورد مطالعه ٦٦ درصد و در دانشگاه‌های آزاد ٥٣ درصد بود که آزمون فریدمن نشان داد که از نظر آماری تفاوتی بین آنها وجود ندارد($P>0/05$).

بحث

امروزه در کشورهای توسعه یافته توجه خاصی به تست‌های شخصیتی و انتخاب رشته دانشگاهی و شغل متناسب با تیپ شخصیتی افراد انجام می‌شود. در این بررسی ضمن تحقیق بر روی دانشجویان جدیدالورود دکترای عمومی دامپزشکی ٦ دانشگاه کشور، تیپ شخصیتی این دانشجویان مورد شناسایی قرار گرفت و میزان همخوانی بین تیپ‌های شخصیتی دانشجویان و رشته تحصیلی اشان به تفکیک جنسیت، و تفکیک دانشگاه دولتی و آزاد ارزیابی شد. کد اول تیپ شخصیتی قریب ٦٠ درصد از دانشجویان مورد مطالعه، جستجوگر بود. این دسته از دانشجویان، خصوصیات اصلی شخصیتی را که منجر به اتخاذ تصمیمات رضایت بخش حرفه‌ای، اشتغال، پیشرفت و ثبات کار می‌شود، دارا هستند.

بر اساس درصدهای کد اول تیپ شخصیتی دانشجویان، تیپ شخصیتی غالب محیط دامپزشکی «جستجوگر، متهور، اجتماعی» است که از یک طرف حضور غالب دانشجویان با کد «جستجوگر» را، که همخوان با محیط‌اند، به تأیید می‌رساند و از طرفی دیگر حضور دانشجویان با کد «متهور» که دقیقاً مخالف با محیط دامپزشکی و در نقطه مقابل «جستجوگر» است را نشان می‌دهد. این دسته از افراد با کد متهور، که ١٠/٧٤ درصد دانشجویان را شامل می‌شدند، با سخنان و حرکات دلسردکننده خود از پیشرفت هر چه بیشتر دانشجویان علاقه‌مند به رشته دامپزشکی جلوگیری می‌کنند و سدی بر سر راه آنها هستند. در این بررسی، قریب یک چهارم از دانشجویان دامپزشکی مورد مطالعه نیز از لحاظ تیپ شخصیتی با همخوانی پایین یا کاملاً ناهمخوان با رشته بودند که علاقه آن‌ها به این رشته و حرفه کم می‌باشد. باید توجه داشت که عدم علاقه کامل به رشته دامپزشکی مختص این مطالعه و ایران نیست؛ به طور مثال در مطالعه‌ای در دانشگاه کوینزلند، ٢٠ درصد از دانشجویان دامپزشکی، رشته دامپزشکی را در بین سه رشته اول مورد علاقه و ٦١ درصد از آن‌ها دامپزشکی را در بین رشته‌های چهارم تا ششم طبقه‌بندی کردند(٥).

در این تحقیق بر خلاف انتظار، درصد همخوانی کامل با رشته دامپزشکی در بین دخترها (٧١ درصد) از پسرها (٥٣ درصد) بیشتر بود ($P<0/05$). لذا در صورت زمینه‌سازی فرهنگی در جامعه، به منظور تسهیل اشتغال دخترها بعد از فارغ‌التحصیلی، توصیه می‌شود پذیرش دخترها در این رشته افزایش یابد یا حداقل مانند سالیان گذشته در دانشگاه‌های آزاد محدودیت پذیرش دختر برای این رشته وجود نداشته باشد. باید توجه داشت که در مطالعات مختلف، جنسیت نقشی مهم در جذب فارغ‌التحصیلان دامپزشکی ایفا نموده است به طوری که مثلاً در یک مطالعه در صنایع مربوط به تأمین غذا از حیوانات، دامپزشکان مرد بیشتری جذب شده بودند ولی دامپزشکان زن بیشتر در مشاغل مرتبط با اسب فعالیت می‌کردند. در مورد فعالیت در زمینه سایر دام‌ها (دام‌های کوچک، حیوانات وحشی و ...) تفاوت معناداری بین دو جنس وجود نداشت. همچنین دامپزشکان زن نگرانی بیشتری را در مورد حمایت از حقوق حیوانات نسبت به مردها داشتند(٦).

از نظر درصد تیپ‌های شخصیتی با همخوانی کامل با محیط دامپزشکی، بین دانشکده‌های مورد مطالعه و دانشگاه‌های دولتی و آزاد تفاوت معناداری مشاهده

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

نگردید. این نتیجه گویای آن است که دانشکده‌های مورد مطالعه دارای محیط نسبتاً یکسانی از نظر تیپ‌های شخصیتی دانشجویان دامپزشکی می‌باشد و برخلاف انتظار، نوع دانشگاه (آزاد یا دولتی) تفاوتی را از این جهت ایجاد نمی‌نماید.

هارتونگ و همکاران در سال ۲۰۰۵ در ایالت اوهایو آمریکا در جهت ارزیابی جامع شغلی، با استفاده از ارزیابی گرایش افراد و سازگاری شخصیت آنها با شغلشان بر روی دانشجویان نشان دادند که افزوده شدن تست هالند به روش‌های ارزیابی مشاغل تاثیر به‌سزایی در پیشرفت شغلی افراد خواهد داشت(۷). .همچنین میر _(Meir) در سال ۲۰۰۵ در مطالعه‌ای با استفاده از تست هالند، ارتباط معناداری بین تناسب تیپ شخصیتی فرد و محیط و میزان رضایت او از حرفه‌اش مشاهده کردند(۸). لاکترمن (Lachterman) و همکاران نیز در مطالعه‌ای با استفاده از تست مذکور بر روی دانشجویان پسر و دختر نشان دادند که ارتباط معنادار مثبتی بین میزان همخوانی فرد و محیط کارش با میزان بازدهی برقرار است(۹). سبری (Tsabari) و همکاران در طی مطالعه‌هایی که بین سال‌های ۱۹۸۸ تا ۲۰۰۳ بر روی دانشجویان با استفاده از تست هالند انجام داد، ارتباط بین تناسب شخص و محیط با میزان رضایت شغلی افراد را نشان داد(۱۰).

ادیب حاج‌باقری وهمکاران طی مطالعه‌ای که به منظور بررسی تناسب شخصیتی دانشجویان پرستاری برای تحصیل و کار در این حرفه روی ۵۲ نفر از دانشجویان جدیدالورود سال تحصیلی ۸۱-۱۳۸۰ در سه دانشکده پرستاری با استفاده از پرسشنامه هالند انجام دادند، نتیجه گرفتند که ٤٤/۲ درصد از دانشجویان به لحاظ شخصیتی، خصوصیاتی مناسب برای اشتغال در حرفه پرستاری را نداشتند(۱۱).

همچنین در مطالعه‌ای کیفی در سال ۲۰۰۹ با روش مصاحبه در دانشگاه تربیت مدرس تهران، تجارب پرستارانی که در مراکز درمانی به استخدام دولت درآمده‌اند، با در نظر گرفتن جنبه‌های معنوی و غیر مادی این حرفه که تأثیر بسزایی در رضایت شغلی آنها دارد صورت گرفت. نتایج این مطالعه نشان داد که آن دسته از پرستارانی که دارای این ابعاد رضایت شغلی به عنوان فاکتورهایی مهم برای حرفه پرستاری و استفاده از این فرصت در جهت عبودیت و ستایش پروردگار در حین مراقبت از بیماران هستند، کمک رسانی بیشتری در راستای رسیدن بیماران به احساس رضایت و خرسندی در کنار استفاده از علم پرستاری و روش‌های مراقبت علمی می‌کنند(۱۲).

در بین مطالعه حاضر و مطالعات دیگر ذکر شده، مطالعه‌ای مبنی بر تشکیک در میزان کارآمدی تست هالند دیده نشد. در تمام این مطالعات تفاوتی بین جنسیت‌های مختلف و یا بین نتیجه‌گیری‌های حاصل از تعیین میزان همخوانی رشته‌های مختلف و محیط فعالیت‌شان مشاهده نشد.

با توجه به مقالات اشاره شده و تأکید بر کارآمدی این تست به نظر می‌رسد می‌توان نتایج مطالعه حاضر را نیز با اطمینان به رشته دامپزشکی تعمیم داد.

نتیجه‌گیری

به علت این که محیط دامپزشکی محیطی جستجوگرانه است و همین‌طور رشته‌های تخصصی دامپزشکی نیز تماماً رشته‌هایی جستجوگرانه هستند، لذا توصیه می‌شود دانشجویانی وارد این رشته شوند که کد اول تیپ شخصیتی آنها «جستجوگر» باشد تا هم خودِ فرد از تحصیل و فعالیت در این محیط احساس رضایت و موفقیت داشته باشد و هم محیط دامپزشکی کشور در سال‌های آینده با داشتن چنین دانشجویانی ارتقا یابد. به این منظور توصیه می‌شود یا از کد شخصیتی فرد، که در پایان سال اول دبیرستان و به منظور انتخاب رشته به کمک تست هالند انجام می‌شود، استفاده گردد و یا این که از این افراد در مقطع پیش دانشگاهی و قبل از انتخاب این

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

رشته، تست رغبت‌سنج هالند بـه عمـل آیـد و متناسـب بـا تیپ شخصیتی آنها، رشته مناسب به آن‌ها پیشنهاد گـردد تـا مـثلاً در مـورد رشـته دامپزشـکی بتـوان بهتـرین و کارآمدتـرین افـراد، کـه بیشـترین همخـوانی را بـا محـیط دامپزشکی دارند، به این رشته هدایت شوند.

همچنـین، بـا توجـه بـه اینکـه درصـد افـرادی کـه دارای همخوانی پایین و در عین حال همسانی بالا هستند حـدود ۳۲ درصد می‌باشد، لـذا مـی‌تـوان طـی فرآینـد آموزشـی صحیح این افراد را نیز در زمـره افـراد بـا همخـوانی بـالا قرار داد و درصد افراد کاملاً همخوان را که هم اکنـون در حدود ٦۰ درصد است در محیط دامپزشکی بعد از گذشت ٥ الی ٦ سال به حدود ۹۰ درصد رساند، مشروط بـر ایـن که افرادی که هم اکنون کاملاً همخوان با محیط هستند نیز به روشی صحیح مدیریت شوند.

بـر خـلاف انتظـار، درصـد همخـوانی دخترهـا بـا رشـته دامپزشـکی از پسـرها بیشـتر بـود. لـذا در صـورت زمینه‌سازی فرهنگی در جامعه به منظور تسـهیل اشـتغال دخترها بعد از فارغ‌التحصـیلی توصـیه مـی‌شـود پـذیرش دخترها در ایـن رشـته افـزایش یابـد کـه یکـی از راه‌هـای پیشنهادی این است که دانشگاه‌های آزاد به منظور ارتقای محـیط دامپزشـکی کشـور در سـال‌هـای آینـده در کنـار پذیرش دانشجویان پسر، دانشجویان دختر را نیز پذیرش بنمایند.

از جمله محدودیت‌هـای ایـن مطالعـه مـی‌تـوان بـه کمبـود مطالعات مشابه در کشور برای مقایسه با سایر رشـته‌هـا و گروه‌های شغلی اشاره کرد.

منابع

1. Hamzei M. [Hanjaryabye azmoone shoghli shakhsiatye Holland SDS dar ertebat ba reshtehaye tahsilye daneshamoozane dokhtare shahre Tehran]. [Dissertation]. Tehran: Alzahra University; 1997. [Persian]##
2. Blum ML, Naylor JC. Industrial Psychology: Its Theoretical and Social Foundations. Delhi: Co-CBS; 2004.##
3. Hosseinian S, Yazdi M (Translators). [Making Vocational Choices: a theory of Vocational Personalities and work environments]. Hoiland JL (Author). Tehran: Kamale Tarbiat; 1997. [Persian]##
4. Mostafavi E. [Kankashi dar rabete ba zirsakhthaye amoozeshye daneshkadehaye dampezeshkye keshvar]. Veterinarian. 2002; 5(4): 7-12. [Persian]##
5. Heath TJ, Lanyon A. A longitudinal study of veterinary students and recent graduates.4. Gender issues. Aust Vet J. 1996; 74(4): 305-8.##
6. Serpell JA. Factors influencing veterinary students career choices and attitudes to animals. J Vet Med Educ. 2005; 32(4): 491-6.##
7. Hartung PJ, Borges NJ. Toward Integrated Career Assessment: Using Story to Appraise Career Dispositions and Adaptability. Journal of Career Assessment. 2005; 13(4): 439-51.##
8. Meir EI. Elaboration of the Relation Between Interest Congruence and Satisfaction. Journal of Career Assessment. 1999; 3(4): 341-6.##
9. Lachterman B, Meir EI. The Impact of Work Setting Congruence on Well-Being. Journal of Career Assessment. 2004; 12(2): 150-68.##
10. Tsabari O, Tziner A, Meir EI. Updated Meta-Analysis on the Relationship between Congruence and Satisfaction . Journal of Career Assessment. 2005; 13(2): 216-32.##
11. Adib haj bagheri M, Dianati M. [The Compatibility of Students' Personality for Studying Nursing and Working in their Profession]. Iranian Journal of Medical Education. 2004; 4(2): 5-11. [Persian]##
12. Ravari A, Vanaki Z, Houmann H, Kazemnejad A. Spiritual job satisfaction in an Iranian nursing context. Nurs Ethics. 2009; 16(1): 19-30.##

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

The Personality Congruence of Iranian Veterinary Students with Their Field of Study

Alireza Bahonar[1], Peyman Chalabi[2], Ehsan Mostafavi[3], Monavar Yazdi[4]

Abstract

Introduction: *Evidence shows problems like feelings of dislike for the profession, job inconsistency, and low rate of career success have increased among the Iranian vets in the recent years. We have studied the correlation between personality congruence of Iranian veterinary students with their field of study to find the cause of the mentioned problems.*

Methods*: In this survey study, we administered the Holland Personality-Career Test (Self-Directed Search or SDS test) to 250 students of 6 faculties of veterinary medicine including 3 state universities (Tehran, Shiraz and Shahrekord) and 3 Azad universities (Shahrekord, Karaj, and Kazeroon*).

Results: *The personality type of the majority of the students was investigative, realistic and social, respectively. Congruence between students' personality types and their field of study (veterinary medicine) was obtained as 59.09% for perfect congruence, 17.36% for average congruence, 12.81% for low congruence, and 10.74% for no congruence .*

Conclusion: *On the basis of the results of this study which indicate one forth (1/4) of the students have shown low congruence or no congruence, we suggest that tests such as Holland test be used in the admittance procedure to select the most prosperous students in the future, and therefore, students themselves feel satisfied to study and work in this field,which could improve the quality of veterinary medicine in general.*

Key Words:. Veterinary Medicine Students, Holland Character-Career Test (SDS Test), Congruence.

Addresses:

[1.] Associate Professor, Dept. of Epidemiology, School of Veterinary Medicine, Tehran University, Tehran, Iran. Email: bahonara@yahoo.com

[2.] (✉)Student of Veterinary Medicine, School of Veterinary Medicine, Azad University, Sharekord, Iran, Email: peyman.ch.mla@gmail.com

[3.] Assistant Professor, Dept. of Epidemiology, Pasteur Institute of Iran, Tehran, Iran, Email: mostafavi@pasteur.ac.ir

[4.] Associate Professor, Dept. of Psychology, School of Educational Sciences, University of Al-zahra, Tehran, Iran, Email: yazdimahin@yahoo.com /parsaei

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]